

ด่วนที่สุด

ที่ อส ๐๐๒๗(พก)/

6405

สำนักงานอัยการสูงสุด

ถนนหน้าทับเผย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๓ /๔๗๔๒ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ซึ่งเสนอโดยกระทรวงสาธารณสุขไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือส่วนอื่นที่เห็นสมควร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการภายในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๐ ดังความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นชอบกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่มีข้อสังเกตดังนี้

๑. คำนิยามคำว่า “ความผิดปกติทางจิต” มีความหมายกว้างเกินไป อาจมีผลทำให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ โดยความหมายของคำนิยามดังกล่าวอาจมีความหมายรวมไปถึงบุคคลที่มีลักษณะที่ร่างกายเป็นผู้ชายแต่จิตใจเป็นผู้หญิงหรือบุคคลที่มีลักษณะร่างกายเป็นผู้หญิงแต่จิตใจเป็นชาย เป็นต้น ดังนั้นจึงควรกำหนดความหมายของคำนิยามให้มีความชัดเจน ไม่ทำให้เกิดความสับสนในการตีความและในทางปฏิบัติ

๒. ตามร่างมาตรา ๕(๑) ที่กำหนดให้คณะกรรมการสุขภาพจิตระดับชาติจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งเลือกกันเองจำนวน ๔ คนนั้นเห็นว่า ไม่ได้มีการกำหนดถึงที่มา คุณสมบัติและการพ้นจากตำแหน่งของบุคคลดังกล่าว ดังนั้นจึงควรกำหนดถึงที่มา คุณสมบัติและการพ้นจากตำแหน่งของบุคคลดังกล่าวให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดข้อขัดข้องของกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งกำหนดด้วยว่าในวาระแรกบุคคลดังกล่าวควรมีที่มาอย่างไรอีกด้วย

๓. ตามร่างมาตรา ๑๖ ที่กำหนดถึงผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการสถานบำบัดรักษานั้น จะไม่มีผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเป็นผู้ที่มีอำนาจวินิจฉัย และมีคำสั่ง และอำนาจอื่น ๆ อีก หากไม่มีผู้แทนของภาคเอกชนเข้าร่วมพิจารณา อาจทำให้การวินิจฉัยและมีคำสั่งจะเป็นไปอย่าง

/ไม่รอบคอบ...

ไม่รอบคอบ และขาดการถ่วงดุลได้ ดังนั้น จึงควรกำหนดไว้ด้วยว่าคณะกรรมการสถานบําบัดรักษาควรมีผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้มีความผิดปกติทางจิต ๑ คน เพื่อจะทำให้การพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าวเป็นไปอย่างรอบคอบ และจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเท่าที่จำเป็นจริง ๆ

๔ ตามร่างมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ ที่กำหนดเป็นการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการนั้น ในคำนิยามได้กำหนดไว้ว่าการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการจะกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถกระทำต่อร่างกายผู้ป่วย เพื่อนำเลือดน้ำไขสันหลัง เนื้อเยื่อหรือสารคัดหลั่งอย่างอื่น ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วยนั้น

เห็นว่าการที่กำหนดคำนิยามดังกล่าวไว้ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถกระทำต่อร่างกายของผู้ป่วยได้ ซึ่งเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ป่วย และอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสำหรับของบุคคลดังกล่าว จึงควรที่จะต้องมีการควบคุมในการเข้ามาควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ป่วย โดยให้นำมาตรา ๒๒ แห่งร่างพระราชบัญญัตินี้มาใช้โดยอนุโลม และกำหนดเป็นมาตรา ๓๑ วรรคสามว่า “หากการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วยให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และหากไม่มีผู้นิยามก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้กระทำการดังกล่าวได้” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ป่วย

๕ ตามร่างมาตรา ๓๓ ที่เป็นกระบวนการบังคับรักษานั้นเห็นว่า เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงควรดำเนินการผ่านองค์กรศาล และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีก็ได้มีความเห็นว่า การนำบุคคลไปบังคับรักษาทางจิตนั้น อาจเกิดการกลั่นแกล้งโดยรัฐบาลบางประเทศ ได้นำตัวบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามไปบําบัดรักษาทางจิตโดยอ้างว่าเป็นคนวิกลจริต ประกอบกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๘ ก็กำหนดให้ต้องกระทำผ่านทางศาล โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ไต่สวน ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่า การดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยทางศาล โดยมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง คือ อาจกำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ ว่า การจะยื่นคำร้องให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้คณะกรรมการสถานบําบัดรักษาตรวจวินิจฉัยดำเนินการบังคับรักษาได้ตั้งแต่วัน และแนวทางที่สอง คือ การให้อำนาจคณะกรรมการสถานบําบัดรักษาตรวจวินิจฉัยดำเนินการบังคับรักษาได้ แต่ผู้ป่วยหรือญาติอาจใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ปล่อยตัวในมาตรา ๔๘

๖ ตามร่างมาตรา ๓๕ วรรค ๒ กำหนดไว้เพียงอย่างเดียวว่าให้คณะกรรมการสถานบําบัดรักษามีคำสั่งตามมาตรา ๓๓ (๑) หรือ (๒) เท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดให้สามารถมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการฯ สามารถมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ด้วย โดยกำหนดเพิ่มเติมไว้ในวรรคสอง

ต่อจากคำว่า “หรือ (๒)” ทั้งนี้ คำว่า “หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น” เพื่อให้คณะกรรมการฯ ดังกล่าว สามารถมีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้ป่วยได้ หากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ป่วยหรือได้หายป่วยแล้ว

๗ ตามร่างมาตรา ๓๕ - มาตรา ๔๐ ควรเพิ่มคำว่า พนักงานอัยการเข้าไปด้วย เพราะในขณะนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอหลักการที่จะคุ้มครองบุคคลตามมาตรา ๑๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกัน จึงควรกำหนดหลักการดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการชันพนักงานอัยการด้วย และในมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ก็ยังไม่ได้มีการบัญญัติให้ครอบคลุมถึงการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ซึ่งในขณะนี้สำนักงานอัยการสูงสุดก็ยังได้มีการดำเนินการดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ครอบคลุมถึงกรณีมีคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการด้วย

๘ ตามร่างมาตรา ๕๓ เป็นการกำหนดโทษในความผิดในการแจ้งความเท็จตามมาตรา ๒๗ โดยมีเจตนากลับแก้งทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดนั้นเห็นว่า โทษที่กำหนดไว้ยังต่ำไปเพราะการกลับแก้งกันกรณีดังกล่าว อาจทำให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นอย่างร้ายแรงได้ ดังนั้น จึงควรเพิ่มอัตราโทษดังกล่าวให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่คิดจะกระทำผิดดังกล่าวเกิดความเกรงกลัวต่อความผิด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยเกษม นิติสิริ)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

อัยการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ

โทร. / โทรสาร ๐-๒๕๑๕-๔๒๐๑๒

E-mail : dlaw@ago.go.th